

Groddjursinventering som underlag för detaljplan i två
områden vid Klövervägen, Vårgårda.
Komplettering till tidigare naturvärdesinventering.

Therese Alfsdotter och Calle Bergil, *Melica*

2019-06-03

melica

Fiskhamnsgränd 10
414 58 Göteborg
031 85 71 00
www.melica.se

Groddjursinventering – en komplettering till naturvärdesinventeringen (2018) av två områden vid Klövervägen, Vårgårda kommun.
2019-06-03

Uppdragsgivare: Vårgårda kommun

Uppdragsgivarens kontaktperson: Stefan Olsson

Uppdragsledare: Therese Alfsdotter

Foton: Therese Alfsdotter / Calle Bergil

Kvalitetsgranskning: Calle Bergil

Innehållsförteckning

UPPDRAGET	3
METOD	3
RESULTAT	4
SVÅRIGHETER VID INVENTERINGARNA	5
SKYDDADE ARTER	5
SLUTSATS.....	6
FÖRSLAG TILL SKYDDSÅTGÄRD.....	6
REKOMMENDATION	6
REFERENSER.....	7
BILAGA 1, FYND AV VANLIG GRODA.....	8
BILAGA 2, FYND AV ÅKERGRODA	10

Uppdraget

Vårgårda kommun undersöker möjligheten att bebygga två områden mellan Klövervägen och naturreservatet Tånga hed (se karta 1). Som underlag till detaljplanen beställdes en naturvärdesinventering som Melica genomförde under 2017. Eftersom det längs södra delen av delområde 1 löper ett mindre dike och delområde 2 är småkuperat med gott om vattenfyllda hålor, bedömdes det vara lämpligt att inventera groddjur. Vattenförekomster som dessa nyttjas inte sällan som lekvattnen av groddjur. Våtmarker och andra fuktiga miljöer är en bristvara i det moderna landskapet och därför måste man i exploateringssammanhang ta stort ansvar för groddjuren. Flertalet av arterna är också skyddade enligt artskyddsförordningen. Melica fick uppdraget att utföra inventering av groddjur under våren 2019. Se inventeringsområdet, som är uppdelat i delområde 1 och delområde 2, på karta 1.

Karta 1. Karta över inventeringsområdet, uppdelat i delområde 1 och 2.

Metod

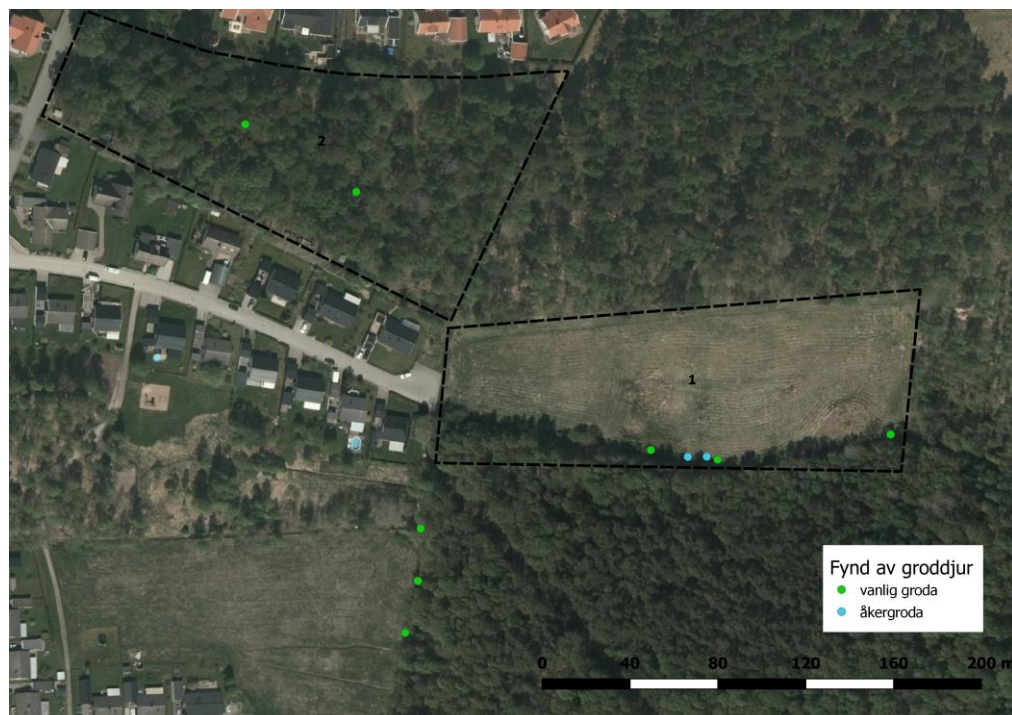
Groddjur inventeras bäst under leken, som infaller under våren för de flesta arter i Sverige. I Vårgårda bedömdes det lämpligt att inventera vanlig groda och åkergroda. Metoden innebär att man under lekperioden lyssnar efter lekläten, letar efter vuxna grodor och genomsöker lämpliga vatten efter romsamlingar och eventuellt yngel om leken har startat tidigt. Större och mindre vattensalamander är lättare att se på natten då de gärna gömmer sig i vattenvegetation dagtid. En vedertagen metod för att inventera vattensalamandrar är att spana efter dem från strandkanten med stark lampa. Vattensalamandrar har sina primära lekperioder i maj-juni.

Området besöktes vid 4 tillfällen; 3 och 15 april dagtid och kvällstid den 6 april och 9 maj. Vanlig groda inventerades huvudsakligen i början av april, åkergroda i mitten av april, och vattensalamander i maj. Utifrån inventeringsresultatet har en bedömning gjorts av möjliga konsekvenser för groddjuren av

detaljplanens genomförande, samt de åtgärder som kan behövas för att trygga groddjurspopulationen i området. I delområde 1 inventerades diket i södra delen och även diket förgrening söderut. I delområde 2 inventerades alla småvatten.

Resultat

I inventeringsområdet noterades vanlig groda, både individer och romsamlingar på flera olika ställen, och en vuxen individ av åkergröda samt en trolig romklump av åkergröda. Inga vattensalamandrar hittades. Se figur 1 nedan samt bilagor för mer detaljer.

Karta 2. Fynd av groddjur i inventeringsområdet.

Figur 1. Åkergröda vid kvällsbesöket 9 maj.

Svårigheter vid inventeringarna

Delområde 2 har röjts från sly någon gång under hösten eller vintern innan denna inventering och rishögarna har konsekvent placerats i fördjupningar i marken. De flesta av de vattenfyllda hålor som var avsedda att inventeras var alltså fyllda med ris. Detta försvårade inventeringen, och det är inte osannolikt att fler romsamlingar hade hittats om dessa rishögar hade placerats på andra ställen.

Skyddade arter

Groddjur är fridlysta enligt 4 och 6 §§ artskyddsförordningen. Vanlig groda är som alla groddjur i Sverige skyddad enligt 6 §, vilket innebär att man inte får döda, skada eller fånga individer. Man får heller inte ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon. Förbudet i 6 § innebär att man inte får exploatera lek- och yngeluppväxtperioden.

Åkergroda är en av de arter som också omfattas av 4 §, vilket innebär att det är förbjudet att störa djur och skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Förbudet i 4 § gäller alla levnadsstadier och innebär förbud mot att exploatera lek- och övervintringsplatser oavsett om djuren för tillfället är där eller inte. Detta gäller såvida man inte genom s.k. skyddsåtgärder kan säkerställa en lika stor fortsatt reproduktion och vinteröverlevnad.

Figur 2. Romsamling av vanlig groda i diket.

Slutsats

Av de grodor som hittades under inventeringarna är åkergrodan den som kräver störst hänsyn. I det aktuella planområdet innebär detta att det är olämpligt att exploatera södra delen av delområde 1. Och med tanke på att inventeringen inte kunde utföras fullt ut i delområde 2 (på grund av rishögarna) är det rimligt att anta att åkergrodan även utnyttjar det området, som lekområde och/eller övervintringsområde.

Diket i södra delen av delområde 1 är viktigt som lekområde för groddjur. Delområde 2 är värdefullt som lekområde och övervintringsområde. För att återfå och bibehålla funktionen som lekområde i delområde 2 är det viktigt att rishögarna plockas bort. Om delområde 2 ska exploateras är det viktigt att utföra skyddsåtgärder i närområdet för att säkra en lika stor fortsatt reproduktion och vinteröverlevnad av åkergroda.

Förslag till skyddsåtgärd

För att utöka grodornas livsmiljö och främst lekmiljö på platsen föreslår vi att man anlägger en groddamm. Denna kan förslagsvis anläggas i delområde 1, helst på en plats där det förekommer naturligt markvatten nära markytan. Groddammar är en välbeprövad och framgångsrik metod för att gynna groddjuren i exploateringssammanhang. I naturvärdesinventeringen pekades norra delen av delområde 1 ut som ett naturvärdesobjekt, med hänsyn till floravärden. Det är viktigt att en eventuell groddamm inte påverkar dessa värden.

Rekommendationer

Förutom att anlägga en groddamm så är det viktigt att utvärdera groddjurens status i området efter att detaljplanearbetet är klart, för att säkerställa att diket, småvatten och en eventuell damm bibehållit sin funktion som lekvatten och även att anslutande uppehållsområden är utan barriärer från lekområdena. Sådana utvärderingar bör återkomma i lämpligt intervall i framtiden.

En risk med att exploatera grodrika naturområden är att man genom arbetena förändrar den naturliga hydrologin, vilket kan ha fatala konsekvenser för groddjuren. Det är ytterst viktigt att undvika förändrad hydrologi.

Referenser

ArtDatabanken. 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala

ArtDatabanken. Artfakta, <https://artfakta.artdatabanken.se/>

ArtDatabanken 2019, utdrag ur Artportalen för området och relevanta omgivningar

Alfsdotter, T., Bergil, C., 2018. *Naturvärdesinventering som underlag för detaljplan i två områden vid Klövervägen, Vårgårda*. Melica

Nilson, G. 2019. Göteborgs naturhistoriska museum. Personlig kommunikation och hjälp vid artbestämning.

Ahlén, I. Andrén, C. & Nilson, G. 1995. Sveriges grodor, ödlor och ormar. Naturskyddsföreningen.

Bergil, C. & Bydén, S. 2013. Vena 1:3 m.fl. Inventering av groddjur och förslag till skyddsåtgärder vid exploatering på uppdrag av Kungälv kommun. Melica gröna konsulter.

Malmgren, J. 2005. Inventering och övervakning av större vattensalamander. Naturvårdsverket.

BILAGA 2, Fynd av åkergröda

Groddjursinventering av två områden vid Klövervägen, Tånga hed.
2019-06-03

Uppdragsgivare: Vårgårda kommun
Uppdragsledare: Therese Alfsson, Melica